

VIII P E T R I B E M B I

ter Prodominus missus est : cum magistratum, magnum in primis atque honorificum, illis temporibus Veneti, virtute belli partum, victoriaeque tamquam insigne, gerebant in aliena civitate. eo quoque cum patre filius exiit : sicque eo in oppido per diu fuit, ut (a) cum ab omni juventute, ab omni nobilitate plurimum coleretur, tum verò Herculi Estensi, maximo ac fortissimo viro, qui in ea civitate imperium obtineret, Lucretiae Borgiae, quam in matrimonio Alphonsus habebat, gratus in primis, acceptusque esset. Per idem tempus, (b) cum annos natus esset haud amplius XXVI. (c) eos sermones, qui *Asulani* ab eo inscripti sunt, confecit; opus omnium pigmentorum flore atque colore distinctum. feminas omnino cum adolescentibus de amore loquentes amoenissimis quibusdam in hortis facit, ita lectissimis verbis festive ac venuste, ita sententiis copiose atque ornate, nihil ut ejus oratione cum uberius, tum vero suavius modulatusve esse possit. (d) Eos libros tanta hominum, mulierum etiam medius fidius approbatione & tamquam plausu exceptos recentes esse meminimus, ut extemplo cuncta eos Italia cupidissime leccitaret atque didicerit : ut non satis urbani, aut elegantes ii haberentur, quibus *Asulanæ*

cum agerentur *Plautinae Trinummi & Poenulus*, atque *Eunuchus Terentiana*; quarum haec tanto omnium favore & plausu excepta est, ut semel atque iterum reponi debuerit. Id scribit *Bembus* (*Famil. I. ep. XVIII.*) *Gabrielio* suo.

(a) cum ab omni juventute, ab omni nobilitate plurimum coleretur. Inter ceteros, quos sibi amicos *Bembus* Ferrariae adscivit, recenset *Beccatellus* illam clarissimorum ac doctissimorum hominum trigam, *Herculem Strozam*, *Antonium Tibaldaeum*, & *Jacobum Sadoletum*; praeterea *Alphonsum Atestinum*, *Herculis* ducis filium, qui patri deinde successit. Addam ipse philosophum ac medicum praestantissimum *Nicolaum Leonicum*, a quo etiam philosophiam doctum esse, testatur ea, quae viceima septima est inter Epistolas Leonis X. nomine conscriptas lib. X. data Romae IIII. non. april. anno IIII. qui incidit in annum aerae vulgaris M. D. XVI. Te vero & amari profecto omni tempore: nunc etiam *Petri Bembi* scribae a latinis mei, qui te mirifice diligit, & Ferrariae in Prodominatu patris sui admodum adolescens cum esset, de tuo pleno fonte hausisse se praecepta philosophiae dicit, rivulumque duxisse, &c.

(b) cum annos natus esset haud amplius XXVI. Major annis XXVII. erat *Bembus*, cum primum *Asulani* disputationibus manum admovit. Supra enim vidimus cum parente Ferrariam petiisse sub exitu anni M. CCCC. LXXXVI. id quod constat etiam ex ejus epistola ad *Tryphonem Gabrielium*, quae inter italicas postumas prima est libri II. Volum. II. Ita etiam *Beccatellus*: E quibus d' anni XXVIII. composuisti sui *Asulani*.

(c) eos sermones, qui *Asulani* ab eo inscripti sunt, confecit. Hos sermones, quamquam Ferrariae incepit, *Aceli* tamen aliquot post annos absolvit, ibique habitos voluit credi: hinc illis nomen factum. Fuit *Acelum* quondam civitas episcopalis, nunc vero agri *Tarvisini* oppidum haud ignobile, omnibusque opportunitatibus commendatissimum. *Cypriae reginae Catharinae Corneliae*, civi suae, Senatus Venetus, cyprio ab eadem prius regno auctus, redeunti in Italiam dono dederat. Opus hoc elegantissimum *Bembus Lucretiae Borgiae*, Ferrariensis ducis *Alphonso* conjugii, dicavit, data Venetiis epistola kal. sextil. M. D. IIII. Prodiit autem primum Venetiis ex aedibus *Aldi Romani* anno M. D. V. mense martio in 4. Saepius deinde editum. Gallice versum prodiit cum illa epigraphe: *Les Asolains de Monsieur Pierre Bembo de la nature d'amour, traduite d'italien en François par Jean Martin Secrétaire de Monsieur Cardinal de Lenoncourt. A Paris, pour Galiot du Pri, M. D. LVI. in 8.* In nuncupatoria ad *Aurelianensem* ducem epistola, jussu illius ait interpretes, gallice a se redditum esse opus, quod de amore agit, non tam omnibus verborum ornamentis, quam excerptis undique ex morali philosophia & theologia doctrinis, refertissimum.

(d) Eos libros tanta hominum, &c. Eadem iisdem fere verbis refert *Beccatellus* in *Bembi* vita. La qual opéra da tutta Italia con molto desiderio fu veduta & letta; & da quella cominciarono i svegliati ingegni a considerare che cosa fusse regolarmente scrivere, & far rime veramente toscane, che prima si facevano a caso; ne era per letterato & gentile stimato, chi detti libri letti non avesse. Venetias *Bembus* rediit anno M. D.